

ধনন্তৰী বধ ।

সুকবি নাৰায়ণদেৱৰ ৰচিত ।

নাৰায়ণ দেৱে ৰম্য মনসাৰ দ্বাৰে

ধনন্তৰী মৰি গেল কুমলাৰ দোৰে

শ্ৰীপ্ৰসন্নচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ দ্বাৰা

সংগৃহীত ও সংশোধিত ।

প্ৰকাশক

শ্ৰীকৃষ্ণাকান্ত বৰুৱা

পো: আ: কমাৰকুছি, কামৰূপ ।

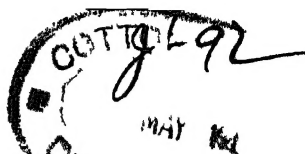
(২য় ভাগ)

১৩৫৩ শক

Reference. Not to be issued.

শ্রীশ্রীমদমা বন্দনা

বন্দো নৃসিংমাতা শিবস্ব হৃহিতা
স্বাস্থ্যক মুনিব মার্ভা ।
কমল বনত শিব বীৰ্য্য হৈতে
জন্ম লৈলা পাতালত ॥
তুমি ত্রিনয়নী অগত জননী
তুমি দেবী বিবাহাবী ।
নাগৰ আসন নাগৰ ভূষণ
তুমি দেবী অবৎকাবী ॥
হংসৰ বাহনে ত্রিলোক তাৰণে
তুমি দেবী অরতাৰ ।
নেতাৰ সংহতি ফুৰি দিনে বাতি
অগত কৰা উদ্ধাৰ ॥
তোমাৰ মহিমা দিতে নাৰে সীমা
তোমাৰ অনন্ত ৰূপ ।
ভক্তৰ গৃহত চতুৰ্ভুজ ৰূপে
ঘটত হোৱা স্বৰূপ ॥
ভক্তিভাবে যিটো তোমাক পূজয়
সিটো মোক্ষ ফল পায় ।
যই মুচুমতি নেজানো ভকতি
প্রসন্নচক্ৰই গায় ॥

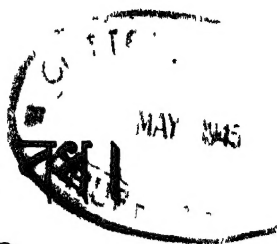
আস্তিক্য মূনির্মাতা বাসুকী ভগিনী স্তম্ভ ।
জবৎকাক মূনি পত্নী বিবহরি নমস্ততে ॥

গণেশ বন্দনা

বন্দো দেব গজানন   শিব স্মৃত রূপবান
এক দস্ত কুঞ্জর বদন ।
চতুর্ভুজ লম্বোদর   তন্তু অতি মনোহর
দেহ শোভে আলতা বরণ ॥
ত্রিনয়ন শোভে ভালে   মাধাত কিৰিটি জলে
পদতল দেখি মনোহর ।
আজ্ঞাভুলস্থিত কব   “ তুমি দেয় বিঘ্নহর
তুমি দেয় দেয়তা প্রধান ॥
দেয়ব মধ্যত সাব   অগ্রে পূজা সবাকার
সিদ্ধিনাথ গোবীধ তনয় ।
তুমি দেয় গণপতি   তুষ্ট হোয়া যাব প্রতি
ধনে জনে সর্ব স্মৃতি পায় ॥
মই অতি মুঢ়মতি   নেজানো তোমার তুতি
নিজ গুণে রূপা কবা মোবে ।
কমারকুছি গ্রামে জন্ম   কহে কবি প্রসন্ন
গণেশক কবি নমস্কাৰে ॥

ধনন্তৰী বধ ।

দিহা—আমাৰ হাতে ওজাৰ মৃত্যু নাই ॥

তক্ষকৰ হাতে নাই ওজাৰ মৰণ ।

এবেসে জানিলো বৈনী যত বিবৰণ ॥

পদ্মা বোলে শুনা বৈনী স্তন্যবী নেতাই ।

ধনন্তৰী বধিবাব কথা মোৰ ঠাই ॥

নেতা বোলে শুনা বৈনী জয় বিবৰণ ।

গোয়ালিনীৰ ৰূপ যোৱা শত্ৰু ওজাৰ পুৰী ॥

নেতাৰ বচন পদ্মা শুনিলা শ্ৰবণে ।

গোয়ালিনীৰ ৰূপে পদ্মা ধৰে তেতিক্ষণে ॥

কত মৃত্তিকা ভাঙ জোটেই আনিল ।

তলে বিষ উপৰে দধি তাতে আনি দিলা ॥

শুকৰি নাৰায়ণ দেবৰ যোৰণ পাচালি ।

পদ্মাৰ চলন বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা—চলিল মাও বিষহৰি, বধিতে ধনন্তৰী ।

পদ্মাৰ বিষম বুদ্ধি তলে বিষ উপৰে দধি

সজাইলেক দধিৰ পহাৰ ।

পিঙ্কিলেক বসন গোয়ালিনীৰ যেন ঠান

.মাথে তুলি লৈলেক পহাৰ ॥

তড়িৎ গমনে যার   বৈরা বৈরা গুরা খাই

পাইলা যাই ওজাব নগরী ।

ওজাৰ ছয় কুড়ি শিষ্য   সৰ্প মাৰি থাই বিষ

দেখিলেক জয় বিবাহবি ॥

মনে ভাবে বিষহরি   অন্তরে আনন্দ করি

বোনে দধি কে বাখিবে মোরে ।

কপ দেখি বিচক্ষণ   মোহ গৈলা শিষ্যগণ

দিয়া দখি খাও এতিক্ষণ ॥

কেহো দখি কাচি খাই   কেহো কেহো হাত বান্ন

কেহো বোলে দিয়া আলিঙ্গন ।

মনে ভাবে বিষহরি   অন্তরে আনন্দ করি

কপটেতে ঘুবিজা, ক্রন্দন ॥

ক্লানন কবিতা গৈলা   ধনস্তুৰীৰ আগে কৈলা

শুনা ওয়া মোহোব বচন ।

তোমাৰ শিষ্যবোৰে দধি কাটি খাইলা মোৰে

দধি খাই নেদিলেক ধন ॥

ଓଝାଟି ବୋଲେ ଗ୍ରହଣୀ   କୋଥା ତୋଷ ଘର ବାସୀ

কিবা নাম কোরা মোব ঠাই ।

মাধবী নগবে ঘর   কমলা নাম গোব

দধি বেচো জাতি গোবালিনী ॥

নিতে নিতে আহো যাও   দখি বেচি কড়ি লাও

কৈলো ওজা সমুচিত বাণী ।

নাৰায়ণ দেবে কয়   জুকৰি বল্লভ হয়

নাথানগ দেবৰ জুখচন ॥

দিহা—আজু বৰ প্ৰমাদ মিলিলা ।

কদম্বৰ তলে কানাই দেখা দিলা ॥

ওজাই বোলে প্ৰহৰী তুমি নকৰা ক্ৰন্দন ।

তোৰ দধিৰ যত ধন লোৱা মোৰ ঠান ॥

কডি গণি দিলা ওজা পদ্মা বিদ্যমান ।

কডি লৈয়া পদ্মাবতী হৈলা অন্তৰ্জান ॥

অন্তৰীক্ষে ৰহে পদ্মা ৰংথ কৰি ভৰ ।

এক শিষ্যে কহে আসি ওজাৰ গোচৰ ॥

শিষ্যে বোলে শুনা বাপা ওজা ধনন্তৰী ।

এক গোৱালিনী আছিল দধি বেচিবাৰি ॥

এক গোৱালিনী আছিল দধি বেচিবাৰে ।

সব শিষ্যে দধি কাঢ়ি খাইলা তাহাৰে ॥

দধি খাই শিষ্য সব আছয় ঢলিয়া ।

শীঘ্ৰে আহিলো মই কৈবাক লাগিয়া ॥

দিহা—কানাই ঠেকিলা নগৰে ।

শুনিয়া মূৰলীৰ ধ্বনি বৈতে নাৰি ঘৰে ॥

ওজাই বোলে শুনিলো মই যত বিবৰণ ।

বিষ লই কানি আছিল মোহোৰ ভবন ॥

কালকূট বিষ বুলি নাজানে শিষ্যগণে ।

গোৱালিনীৰ ৰূপে দধি দিলা সৰ্ব্বজনে ॥

মনে চায়ে মোৰ সঙ্গ বাদ সাধিবাৰে ।
 চুন কালি দিবো কানিক চকুৰ উপৰে ॥
 শূকৰি নাৰায়ণ' দেবৰ মোড়শ পাচালি ।
 শিষ্যৰ বচন বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা—এ ওজা চলিল বে

শিষ্যক জীয়াইতে ওজা চলিল বে ॥

শিষ্যক জীয়াইতে ওজা চলে ধনন্তরী ।
 ঢাক মৃদঙ্গ বাজে শুনে বিষহৰি ॥
 কঁকাল ভাঙ্গিলা চান্দো হেম তালৰ বাৰি ।
 তবু লজ্জা নাই তাইৰ ধেমানা ভতেৰী
 লঘু কানি তই এত মান গৰু কৰ ।
 তোৰ কালকূটক মোহোৰ নাই ডৰ ॥
 এত বুলি ধনন্তরী হুকাৰ মাৰিলা ।
 ছয় কুৰি শিষ্য সব উঠিয়া বসিলা ॥
 শিষ্য জীয়াইলা ওজা মহামন্ত তেজে ।
 বধৰ ওপৰে পদ্মা পাই আছে লাজে ॥
 পদ্মা বোলে শুনা তুমি নেতাই শূন্যৰী ।
 দেব হয় মনুষ্যৰ সঙ্গ বাদে হাৰি ॥
 বিব লাগি ধনন্তরী কিছু নাহি শুণে ।
 বিবক বন্ধন কৰে বিবক ভোজনে ॥

নেতা বুলি শুনা পদ্মা আমাৰ বচন ।
 মন দিয়া শুনা কহো ওজাৰ বিবৰণ ॥
 প্ৰভাতে উঠিয়া ওজা প্ৰাতঃকৃত্য কৰে ।
 পঞ্চ তোলা মহা বিষ ওজাই ভোজন কৰে ॥
 অৰ্দ্ধ গ্ৰহবত ওজাই স্নানক কৰয় ।
 সাত তোলা মহাবিষ শৰীৰে ঢালয় ॥
 আক পঞ্চ তোলা বিষ ওজাৰ ভোজন ।
 এক ঘটি বিষ দিয়া কৰে আচমন ॥
 আচমন কৰি ওজা মুখে দেই পাণ ।
 তিনি তোলা বিষ খাই গৰল সমান ॥
 অমৃত সমান বিষ ধনন্তৰীৰ মনে ।
 হেন ওজাক কি কৰিতে পাৰে সৰ্পগণে ॥
 শয়ন কৰয় ওজা উত্তম পালকে ।
 কেলি কৰে কোতূহলে কমলাৰ সঙ্গে ॥
 কৰ্পূৰ তাম্বুল ভৰি ৰাখে এক বাটা ।
 তাৰ মধ্য মহাবিষ ৰাখে এক ছটা ॥
 এহি মতে নিদ্ৰা যাই পালকৰ পৰে ।
 পোছা ভৰি ৰাখে বিষ বাটাৰ উপৰে ॥
 বৰ বৰ সৰ্পগণে শুনি হেন কথা ।
 ধনন্তৰী নামে কেহো নোতোলয় মাথা ॥
 হেন ওজাক কোন জনে কি কৰিতে পাৰে ।
 অনুমতি কৰা তুমি ওজা বধিবাৰে ॥

হেন শুনি চিন্তা কৰে অন্ন বিবহৰি ।
 নাসাধিলো বাদ নমৰিলা ধনন্তৰী ॥
 মনে মনে পদ্মাবতী অপমান কৰি ।
 মৃত্যু সম হৈয়া চলে আপোনাৰ পুৰী ॥
 নেতা বোলে শুনা পদ্মা আমাৰ বচন ।
 মন দিয়া শুনা কহো যত বিবৰণ ॥
 মাৰিবাৰ বুদ্ধি আছে শুনা এক চিন্তে ।
 সহেলা পাতিয়া কথা জিজ্ঞাসিবো তাতে ॥
 ধন্থ ধন্থ কৰিয়া কহিলা বিনহৰি ।
 মালিনী স্বৰূপে যোৱা শঙ্খ ওজাৰ পুৰী ॥
 নানাকৰূপে পুষ্প সজ্জা কৰিয়ো অন্নৰী ।
 সত্বেৰে চলিয়া যোৱা ওজাৰ নগৰী ।
 পদ্মাৰ বচন নেতা শুনিয়া শ্ৰবণে ।
 মালিনীৰ ৰূপ নেতা ধৰে তেতিক্ষণে ॥
 তুলিয়া পুষ্প সব আনিলা সত্বেৰে ।
 পুষ্প তুলি নেতাবতী চাপিলা ওচৰে ॥
 পুষ্প আনি নেতা মালা গাখিলা ডাঙৰ ।
 ফুলৰ বাচিয়া গাখিলেক চাৰি হাব
 ফুলৰ হাচটি লৈলা ফুলৰ বিচনি ।
 ফুলৰ চান্দোৱা লৈলা বিচিত্ৰ গাধনী ॥
 ফুল দিয়া খোপাক বান্ধিলা মনোহৰ ।
 ফুলৰ বাচিয়া লৈলা দেখিতে অন্নৰ ॥

কৰন্তি ভিতৰে তবে মালা থৈলা ভৰি ।
মাখাত তুলিয়া লৈলা নেতাই স্নানৰী ॥
স্নানৰ নাৰায়ণ দেবৰ ঘোৰশ পাচালি ।
নেতাৰ চলনা বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা—নেতা চলিল বে
মালিনী স্বৰূপে নেতা চলিল বে ।
ওজাৰ নগৰে নেতা চলিল বে ॥
পৰম কোতুক কৰি চলে নেতা স্নানৰী
বিনা স্নাতাৰ পুষ্পমালা গাধি ।
পাৰিজাত কেতকী, চম্পা নাগেশ্বৰ যুতি,
ধীৰে ধীৰে চলে নেতাবতী ॥
খঞ্জন গমনে যাই বৈয়া বৈয়া গুৱা খাই
চলি যাই কমলাৰ পুৰী ।
গুনা গুনা কমলা বিনা স্নাতাৰ আনিছো মালা
আনি আছে অতি যত্ন কৰি ॥
পুষ্পমালা দিহা তাৰে কমলা কহে বাৰে বাৰে
বৈস বৈস মালিনী স্নানৰী ।
পুষ্পমালা দিয়' হাতে লাগে নেতা কহিতে
মোৰ বাক্য গুনা শীঘ্ৰে কৰি ॥
সহেলা কৰহ তুমি নিশ্চয় কহিলো আমি
তোমাৰ নগৰ ব্ৰাহ্মণ কুমাৰী ।

মাধবী নগৰে ঘৰ   ধন কড়ি বিস্তৰ
 সহেলা পাতহ শীঘ্ৰ কৰি ॥
 আমিও দেখোহো ভাল   ব্ৰাহ্মণী উত্তম কুল
 শুনা তুমি আমাৰ বচন ।
 শুনি নেতাৰ বচন   কমলাৰ আনন্দ মন
 অঙ্গীকাৰ কৰে তেতিক্ষণ ।
 কমলাৰ লাগিলা কালে   নাৰায়ণ দেৱে বজা
 ওজাৰ মৃত্যু নাৰীৰ কাৰণ ॥

দিহা—কালো গোপিনীৰ মন মোহিলা ৰে শ্ৰাম
 কমলা সুনন্দৰীৰ মন মোহিলা ।

কমলা কহিলা কথা নেতাবতীৰ ঠাই ।
 সহেলা কৰিতে আমি পূৰ্ণ হৈতে চাই ॥
 আমাৰ সমান সে নাপাইলো কোথা ।
 সহেলা পাতিতে আমি আছি যে সৰ্বথা ।
 এখনে কৈবা যাই আমাৰ বচন ।
 শীঘ্ৰ কৰি আহোক সখি আমাৰ ভূবন ॥
 কমলা বোলয় শুনা মাসিনী সুনন্দৰী ।
 ভাল হয় সখি পাণ্ড ব্ৰাহ্মণ কুমাৰী ॥
 ভূঞাৰ সহিতে গজাৰ জল দিলা আনি ।
 নানা অলঙ্কাৰ দিলা সূৰ্ণৰ মণি ॥

বিদায় হৈয়া নেতাবতী চলিলা বাহিৰে ।
 নেতা পদ্মা দুয়োজনে হাসিলা বিস্তৰে ॥
 নেতাক দেখিলা পদ্মা লাগে কহিবাৰ ।
 কি কথা কহিলা বৈনয়ী কমলা গোচৰ ॥
 নেতা বোলে শুনা তুমি জয় বিষহৰি ।
 সহোলাৰ যত দ্রব্য আনা শীঘ্ৰ কৰি ॥
 হেন শুনি পদ্মাবতীৰ হৰষিত মন ।
 সহোলাৰ যত দ্রব্য আনে তেতিক্ষণ ॥
 ধেমাই নাগক পদ্মাবতী সত্বেৰে পঠাইলা ।
 কাল পাণ্ডু দুই নাগক ডাকিয়া আনিলা ॥
 কাল পাণ্ডু দুইজনে কৰে নমস্কাৰ ।
 পদ্মাৰ চৰণে পৰি পৰি শতবাৰ ॥
 আমাত হস্তে হোৱে মাতা কোন উপকাৰ ।
 আজ্ঞা কৰা সেহি কৰ্ম্ম সাধিবো তোমাৰ ॥
 পদ্মা বোলে শুনা নাগ খোৱা গুৱা পান ।
 সহোলাৰ যত দ্রব্য আনা এতিক্ষণ ॥
 দেবৰ বিষম মায়ী কে বুজিতে পাৰে ।
 সহোলাৰ যত দ্রব্য আনিলা সত্বেৰে ॥
 সহোলাৰ যত দ্রব্য কৰিলা সম্ভাৰ ।
 চলিলা মাও দেবী সখি কৰিবাৰ ॥
 পুৰকবি নাৰায়ণ দেবৰ ষোড়শ পাচালি ।
 পদ্মাৰ চলনা বুলি একই লেছাৰি ॥

দ্বিহা—চলিলা মনসা দেবী সখি কষিবার ।

আগে পদ্মা পাছে নেতা চলে ধীরে ধীরে ॥

চলিলা মনসা দেবী সখি কষিবারে ।

যিমতে বামন চলে বলিক ছলিবারে ॥

পাঞ্চ শব্দে বাজ বাজে নানান বাজধ্বনি ।

সহেলাৰ গীত গাই যতেক বমণী ॥

আম পকা ফল লৈলা গুয়া নাৰিকল ।

ভাণ্ড ভৰি দুগ্ধ লৈলা আৰু লৈলা কল ॥

দ্বৰিতে বাচিয়' লৈলা অনেক কাপোৰ ।

বিচিত্র কাপোৰ আনি লৈলেক বিস্তৰ ॥

সাত সবী হাৰ লৈলা সুবৰ্ণে বচিত ।

সুবৰ্ণৰ মুঠি লৈলা অশি অদভূত ॥

ব্রাহ্মণ ক্ষত্রিয় বৈশ্য শূদ্র চাৰি জাতি ।

চাৰি জাতিৰ কন্যা চলে পদ্মাৰ সংহতি ॥

বিদ্যাদেবী নৃত্য কৰে গন্ধৰ্বের গাই গীত ।

সহেলা পাতিতে পদ্মা মনে আনন্দিত ॥

হৰবিতে চলে পদ্মা কমলাৰ পুৰে ।

সহেলাৰ কৰ্ম দেখি লাগে চমৎকাৰে ॥

পদ্মা বোলে গুনা নেতা আগে চলি যোৱা ।

কমলাৰ আগে গৈয়া বাতৰি জনোৱা ॥

পদ্মাৰ বচনে নেতা সম্বৰে চলিলা ।

সখি আসিলা বুলি কমলাত কৈলা ॥

শুনিয়া কমলা ওলাই আসিলা বাহিৰে ।
 সহোদৰ কৰ্ম দেখি লাগে চমৎকাৰে ॥
 দুৰৱী তেখনে দুৱাৰ এৰি দিলা ।
 হৰ্ষিত্তে দুইজনে ঘৰে প্ৰবেশিলা ॥
 দেখিয়া কমলা বোলে সখি আইলা ঘৰে ।
 ধাতু দুৰ্ব লৈয়া আসি চাপিলা ওচৰে ॥
 মঙ্গলৰ যত দ্ৰব্য পদ্মাৰ আগে দিলা ।
 গলাগলি কৰি দুয়ো ঘৰে প্ৰৱেশিলা ॥
 দৈবৰ নিৰ্ব্বন্ধ কথা লেখিছে কপালে ।
 ধনন্তৰীৰ ঘৰে আসি গোমাইলেক কালে ॥
 ধনন্তৰী মৰিবেক কমলাৰ দোষে ।
 নাৰায়ণ দেবে কয় মনসাৰ দাসে ॥

দিহা—ঐ আৰে জানকী জীৱন ৰাম
 দেখিতে শুনিতে পাম নয়ন ভৰিয়া চাও হৰি ।

ঢাক মৃদঙ্গ বাজে খোল কৰতাল ।
 ভেউৰী মৃদঙ্গ বাজে শুনিতে বিশাল ॥
 নৃত্যকী কৰে নৃত্য গায়নে গায় গীত ।
 মাজল্য পাতিলা যাই হৈ হৰ্ষিত ॥
 সহোদা পাতিলা দুয়ো হৰ্ষিত মন ।
 কৰ্পূৰ তাম্বুল সবে ৰুখিলা ভোজন ॥

পদ্মা সজে আসিয়াছে যত সখিগণ ।
 সকলক কমলাই কবাইলা ভোজন ॥
 সকলক দিব্য বস্ত্র দিলা কমলাই ।
 দধি গুব চিনি দিলা সীমা সংখ্যা নাই ॥
 যত বস্ত্র পদ্মাবতী আনি আছে সজে ।
 সকলক ব্যৱহাৰ কবাইলা বজে ॥
 স্তব্ধৰ বাটা ভৰি কাম সিন্দূৰ দিলা ।
 একখান সাৰি দিলা লক্ষ টকাৰ মূল্য ॥
 সহস্ৰ স্তব্ধ দিলা স্তব্ধ দাপনি ।
 পাৱত স্তব্ধ দিলা কনকুণ্ডল ॥
 গুৰু পাট বস্ত্ৰ দিলা পিঙ্কিবাক লাগি ।
 সহস্ৰ গহনা পদ্মা আশ্ৰিত লৈ গৈ ॥
 গলত তুলিয়া দিলা সাত সৰী হাৰ ।
 দুই বাহুত তুলি দিলা স্তব্ধৰ তাৰ ॥
 দুই হাতে পিঙ্কিটলৈক স্তব্ধৰ মুঠি ।
 দশ আঙ্গুলিত দিলা স্তব্ধৰ আংঠি ॥
 সিংহাত সিন্দূৰ দিলা মধ্যত চন্দন ।
 এক আসনত বসিলেক দুয়োজন ॥
 নানাবিধ পদ্মাবতী দিলেক অপাৰ ।
 কমলাই পদ্মাক দিলা মাণিক্য হাৰ ॥
 শীতলপাটী পাৰিয়া বসিলা চ'ৰা ঘৰে ।
 দুই সখি বসিলেক পাশা খেলিবাবে ॥

নেতা বোলে শুনা পদ্মা আমাৰ উত্তৰ ।
 বেলি যাই পদ্মাবতী চলি যাওঁ ঘৰ ।
 নেতা বোলে শুনা বৈনী জয় বিষ হৰি ।
 কোন কৰ্মে আসি আছা কোন কৰ্ম কৰি ॥
 পূৰ্ণৰ যতক কথা নাই স্তম্ভৰণ ।
 জিজ্ঞাসা কৰিয়া চলা আপোন ভবন ॥
 নেতাৰ বচন পদ্মা শুনিয়া শ্রবণে ।
 মায়া কৰি পোছে কথা কমলাৰ ধানে ॥
 মোৰ সঙ্গ সहेলা কৰিল যে তুমি ।
 তোমাৰ সখিক ঘৰে নেদেখিলো আমি ॥
 মনে অসন্তোষ কৰি বোলে পদ্মাবতী ।
 গৃহে নাহি কেও জানো গৈছে কোন ভিত্তি ॥
 কমলা বোলয় সখি শুনা মোৰ কথা ।
 বিবাদক গৈছে ওজা নাহিকয় এথা ॥
 পদ্মাই জিজ্ঞাসা কৰে কমলাৰ ধানে ।
 ধনন্তৰী ওজা বাদ কৰে কাৰ সনে ॥
 কমলা বোলয় এক শিবৰ কুমাৰী ।
 নাগৰ জননী মাতা জয় বিষহৰি ॥
 নাগ দিয়া দংশে পদ্মা চান্দোৰ কুমাৰ ।
 মাৰিতে নাপাবে ওজা জীয়াই বাৰেবাৰ ॥
 পদ্মা সঙ্গ বাদ কৰে চান্দো অধিকাৰী ।
 মহা যত্ন কৰি বাখে ওজা ধনন্তৰী ॥

পদ্মা বোলে শুনা সখি কহো তোমাৰ আগে ।
 মজ্জস্য হৈ বাদ কৰে দেৱতাৰ লগে ॥
 কমলা বোলয় শুনা আমাৰ বচন ।
 স্বন দিয়া শুনা কহো যত বিবৰণ ॥
 সৰ্পগণ কঁপি থাকে যাৰ মস্ত ডৰে ।
 হেন ওজাক পদ্মাবতী কি কৰিতে পাৰে ॥
 হেন শুনি পদ্মাবতী বুলিলা বচন ।
 ওজাৰ মৰণ কথা কহা মোৰ থান ॥
 পদ্মাৰ বচনে বোলে কমলা স্তম্ভৰী ।
 চৌপলি বান্ধিয়া বিম খায় ধনন্তরী ॥
 কমলাৰ কথা শুনি পদ্মাই পাইলা চল ।
 ওজাৰ মৰণ কথা আমাৰ গোচৰ ॥
 সকলে মৰিয়া যায় অমৰ নগৰে ।
 ওজাৰ মৰণ কথা পুছিবো তোমাৰে ॥
 শুনিয়া তোমাৰ কথা উপজিল দায়া ।
 সখি হৈয়া মোত তুমি কহিলা ভাণ্ডিয়া ॥
 ৰাৱণে তপস্কা কৰে সহস্ৰ বৎসৰ ।
 অমৰ হইতে ব্ৰহ্মা নাহি দিলা বৰ ॥
 এহি মতে সখি দেখা যত চৰাচৰ ।
 একদিনা মৃত্যু আছে সবে জগতৰ ॥
 বাক্য চলে প্ৰপঞ্চিয়া ভাণ্ডা কি কাৰণে
 ওজাৰ মৰণ কথা কহা মোৰ থানে ॥

জানিয়া নকহা কথা ভাওহ আমাৰে ।
 তাক শুনি কমলাই লাগে কহিবাৰে ॥
 কমলাই বোলে সখি তোমাৰ মাথা খাই ।
 যদি ওজা মোৰ আগে কোন কথা কয় ॥
 পদ্মা বোলে শুনা সখি আমাৰ বচন ।
 ওজাত স্তুতিয়া লৈবা জীৱন মৰণ ॥
 দেখিলেও মিছা মাতে পুৰুষ চতুৰ ।
 তিৰিত কৰিয়া সখি পুৰুষ নিষ্ঠুৰ ॥
 ওজাৰ মৰণ মই নাজানো কাহিনী ।
 বিবৰ কলস খাই অমৃতৰ পানী ॥
 যদি ওজাই নকহে তোমাত কপটে ।
 গলত কাটিয়া য়েৰা বুলিবা সাক্ষাতে ॥
 হেন কালে নেতা কহে পদ্মাৰ গোচৰে ।
 বিদায় লোৱা পদ্মাবতী চলি যাও ঘৰে ॥
 বিদায় লৈয়া পদ্মাবতী চলিলা অন্তৰে ।
 গুপ্ত বেশে গোমাই বৈলা ঘৰৰ ভিতৰে ॥
 বৈধ কৰ্ম কৰি ওজা আসিলেক ঘৰে ।
 কমলাই ওজাৰ কাছে লাগে কান্দিবাৰে ॥
 স্নকৰি নাৰায়ণ দেবৰ ঘোড়শ পাচালি ।
 কমলাৰ ক্ৰন্দন বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা--অ বিধি কিনো ভৈলা এথা ।
 ভক্তিয়ে কমলা পোছে বসিয়া ওজাৰ কাছে
 মনে ৰাখে পদ্মাবতীৰ কথা ॥

শুনা ওজা স্বৰূপে তোমাত পুচিবো গুপ্তে
জীৱন মৰণ কাৰ হাতে ।

যদিবা নকহা ভেদ গল্পত কৰিবো ছেদ
দিব প্ৰাণ তোমাৰ সাক্ষাতে ॥

তেজিয়া কপট মায়া সাদৰে কৰিয়ো দায়া
মুহি ভেবে প্ৰাণ কৰো হত ।

ওজা বোলে কমলা কেন তুমি উদ্ভাৱল
নাজানাহা কোন ব্যৱহাৰ ।

বেদে আছে নিম্নম তিৰিত নকহে মন
কাৰো তিৰি নহে আপোনাৰ ॥

স্বামী চাৰে অলঙ্কাৰ যাই নাৰী মৰিবাব
ওজাই নকহে মৰ্ম কথো ।

নাৰায়ণ দেবে কয় স্ককবি বল্লভ-হৰ
দেখিতে গুনিতে লাগে ব্যাথা ॥

দিহা—ভব তৰিবাব সূখে, বামৰ নাম জপ ঘন মুখে ।

ওজাই বোলে আমাৰ কহিতে লাগে ভয় ।

আপোনাৰ মৃত্যু কথা কহন নাযায় ॥

আমাৰ মৰণ কথা কেহো নজানয় ।

যদি কোন স্থানে কহ ধৰ্ম্মৰ দোহায় ॥

যেন মতে মৃত্যু আছে গুনহ সুনন্দৰী ।

যি কাৰণে উদয় কাল মোৰ ভৈলা বৈৰী ॥

অভিমত পুত্ৰ ৰাজা হস্তিনা নগৰে ।

সৰ্পক খেলাই গৈলো তাহাৰ গোচৰে ॥

উদয় কাল নাগক মহি মেলিলো কুক্ষণে ।
 ঔষধ নামানে মোৰ মন্ত্ৰক নুশুনেন ॥
 ক্ৰোধ কৰি সৰ্প গোট দিলোহো চাৰিয়া ।
 বিভাণ্ডক ঋষিৰ পাশে প্ৰৱেশিলো গৈয়া ॥
 দৈবৰ নিৰ্কৰ্ক কথো নাযাই থগুন ।
 অৰণ্যৰ মাছে বিভাণ্ডক তপোধন ॥
 তাহাৰ খাটৰ তলে বৈলা উদয় কালে ।
 সৰ্পৰ লেজত ধৰি টানিলোহো বলে ॥
 খাটৰ খুৰায়ে আছে উদয় কালে ধৰি ।
 টানিতে লাগিলো আমি অতি ক্ৰোধ কৰি ॥
 আসন চলিলো তাৰ মেদিনী কাঁপিলো ।
 সেহি কোপে মূনিবৰে আমাক সাপিলো ॥
 ক্ৰোধ কৰি মূনিবৰে লাগে কহিবাৰ ।
 কহা কোন পুৰে থাকা কোন পুৰে ঘৰ ॥
 ধনন্তৰী নাম মোৰ শত্ৰুপুৰে ঘৰ ।
 সৰ্প ধৰি খেলা খেলাও এই কৰ্ম মোৰ ॥
 মূনি বোলে অত্ৰ সৰ্প ধৰিয়া খেলাও ।
 মোত শৰণীয়া সৰ্প তাক এৰি যাওঁ ॥
 নামানি মূনিৰ বাক্য ধৰি উদয় কালে ।
 সেহি কোপে মূনিবৰে আমাক সাপিলে ॥
 উদয় কাল নাগ বৈলা মোৰ খাটৰ তলে ।
 সেহি সৰ্পে ধাইবো ওজা তোমাৰ কপালে ॥

ছয় তোলা বিবে অন্ন কৰহ ভোজন ।
 অবসৰ হুহিবেক এক গোটা অন্ন ॥
 তাৰ এক গোটা অন্ন যেহি দিনা টুটে ।
 এহি উদয় কালে খাইবো তোমাৰ ললাটে ॥
 বাক্য নুশুনিয়া সৰ্প নিলিহি সম্বৰে ।
 সেহি নাগে খাইবো তোমাৰ ব্ৰহ্মদ্বাৰে ॥
 হাতে লাগ না পাইবা চক্কে বেদেখিবা ।
 সেহি দিনা তাৰ হাতে মৰণ লভিবা ॥
 ক্ৰোধ কৰি পৰীক্ষিতে কহে জনে জনে ।
 যথা পাওঁ উদয় কাল মাৰহ পৰাণে ॥
 ৰাজা বোলে ওজা তুমি চলি যোৱা ঘৰে ।
 উদয় কালক ধও আনি মহাদেৱৰ শিৰে ॥
 তাক কাৰো আনিবাৰ নাহিকে শক্তি ।
 ইন্দ্র আদি দেৱ যদি আসে প্ৰজাপতি ॥
 আপোনাৰ মৃত্যু কথা সকলে কহিলা ।
 গুপ্ত বেশে পদ্মাৱতী সকলো শুনিল ॥
 মনে মনে হাসিতে লাগিলা বিবহৰি ।
 কাৰ্য্যসিদ্ধি ভৈলা বধিলো ধনন্তৰী ॥
 নেতা পদ্মা দুইজনে কৰিলা গমন ।
 শীঘ্ৰগতি চলি গৈলা আপন ভৱন ॥
 আপোনাৰ বিশ্বাস কথা জ্ঞীৰ আগে কয় ।
 চৌদ্ধয় পুৰুষ তাৰ নৰকে পৰয় ॥

বিশ্বাসঘাতক হয় যত তিৰি জাতি ।
 পুৰুষক বধ কৰি ৰাখিল খিয়াতি ॥
 কিবা শিশু কিবা যুবা কিবা বৃদ্ধজন ।
 তিৰিত বিশ্বাস কৈলে অৱশ্যে মৰণ ॥
 পুৰাণৰ যত কথা শুনা সৰ্ব্বজন ।
 ধনন্তৰী মৰিলেক নাৰীৰ কাৰণ ॥
 স্কন্ধে নাৰায়ণ দেৱৰ বোড়শ পাটালি ।
 পৰাৰ প্ৰৱন্ধে পদ একই লেছাৰি ॥

দিহ—বাড়ীৰ বাহিৰ হৈয়া, নেতা পদ্মা কহে বৈয়া
 কাৰ্য্যসিদ্ধি তৈলা অমুমানি ।
 যোৱা তুমি বাপৰ আগে মাগিয়া আনহ নাগে
 খণ্ডিবোক ওজাৰ বল খানি ॥

যোৱা তুমি শিবৰ পুৰী উদয় কালক আনা ধৰি
 ধনন্তৰীৰ বধিবে জীৱন ।
 শুনা বৈনী বিষহৰি আগে মাৰা ধনন্তৰী
 পাছে মাৰা সব শিষ্যগণ ॥
 যদি ধনন্তৰী মৰে সদাগৰৰ বুদ্ধি হৰে
 পাছে মাৰা ই ছয় কুমাৰ ।
 লজ্জা পাইয়া অধিকাৰী শুনা বৈনী বিষহৰি
 ভবে পূজা কৰিবে ভোমাৰ ॥

বুদ্ধি কৰি পদ্মাবতী   লৈয়া নেতাক সংহতি
 নাগক আনিতে পদ্মা যাই ।
 নাৰায়ণ দেবে কয়   অুকবি বল্লভ হয়
 ধনন্তৰীৰ নাম যে লুকাই ॥

দিহা—অ হৰি কুঞ্জবনে গুপ্ত স্থানে বৃন্দাবনে যাই ।
 কুঞ্জবনে গৈলে গোসাই লাগ পাই ॥

নেতাৰ বচন পঢ়া শুনিয়া শ্রবণে ।
 হংস বথে চডি গৈলা শিবৰ ভবনে ॥
 শিবৰ চৰণে পদ্মা নমস্কাৰ কৰে ।
 পদ্মাক দেখিলা শিবে লাগে কহিবাবে ॥
 শিবে বোলে শুন তুমি জয় বিষ্ণুহৰি ।
 স্মেন কাৰণে আইলা কৈলাস নগৰী ॥
 অশ্রু 'দিনা আত্ম' মাতা হৰণিত মনে ।
 আজি বিবাদ মাতা ভাবা কি কাৰণে ॥
 পদ্মা বোলে শুন বাপা দেব ত্ৰিপুৰাৰী ।
 চান্দোৰ অপমান পিতা সন্নিহিত নাপাৰি ॥
 একবাৰ মাৰিয়াহে হেমতালৰ বাৰি ।
 তাৰ বিবে গাৱ মই লৰিতে নাপাৰি ॥
 সেহি কোপে পাণ্ডু নাগক দিলোহো পঠায়া ।
 চান্দোৰ ছয় কুমাৰ আসিলেক খায়া ॥

ধনন্তরী নামে ওজা শত্ৰুপুৰে ঘৰ ।
 মোৰ সনে বাদ কৰি জীয়াই কুমাৰ ॥
 যুনি মুখে শুনি আছে পুৰাণ কথন ।
 উদয়কাল নাগে খাইলে ওজাৰ মৰণ ॥
 পদ্মাৰ বচন শুনি দেব ত্রিলোচন ।
 কহিতে লাগিল তবে পদ্মা বিদ্যমান ॥
 যেতিয়কণে সাগৰ মথিলা দেবগণে ।
 তৈসানি জন্মিলা ওজা জানে ত্রিভুবনে ॥
 লোক উপকাৰী ওজা জানিহ নিশ্চয় ।
 হেন ওজা বধিবাৰে উচিত নহয় ॥
 শিবে বোলে শুনা তুমি জয় বিবহৰি ।
 ওজাক বধিতে নাগ দিবাক নপাৰি ॥
 বাপৰ শুনিলা পদ্মা নিষ্ঠৰ বচন ।
 শোকাকণে পদ্মাবতী যুৰিলা ক্রন্দন ॥
 নাৰায়ণ দেবে কয় ষোড়শ পাচালি ।
 পদ্মাৰ ক্রন্দন বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা—অনেৰে কান্দেতো পদ্মাবতী বাপৰ গোচৰে ।

উদয় কাল নাগ দেহ ওজাক বধিবাৰে ॥

মাও নাই বাপা হ'ব তাৰো নাই দায়া ।

শোকাকণে কান্দে পদ্মা ভূমিত পড়িয়া ॥

খোঞ্চা মাৰি চকু কণা কৈলা সতাই মাৰে ।
 কঁকাল ভাঙিলা চান্দোই হেমতালৰ ঘাৰে ॥
 সংসাৰ তিতবে বন্ধু নাহি কোৱা জনে ।
 নৰ হুয়া বাদ কৰে দেবতাৰ সনে ॥
 শোকাৰ্ণবে পদ্মাবতী কৰিছে ক্ৰন্দন ।
 ভাং খাই বসি আছে দেব ত্ৰিলোচন ॥
 কান্দোতে কান্দোতে পদ্মাৰ বসন খসিলা ।
 তাক দেখি চণ্ডী মাৰে মহা লজ্জা পাইলা ॥
 চণ্ডী বোলে শুনা তুমি ভাঙাৰ লোচন ।
 পদ্মাবতীৰ গুপ্ত অঙ্গ তৈলি দৰ্শন ॥
 পেটৰ বেটীৰ তুমি সৰ্বাঙ্গ দেখিলা ।
 এবেসে মনৰ বাঞ্চা সৰ্ব সিদ্ধি ভৈলা ॥
 ভূমিত পৰিয়া কান্দে ভয় বিবহৰি ।
 পদ্মাত কৰিয়া চাৰ ওজা ধনস্তুৰী ॥
 লজ্জা পাই সদাশিবে বুলিলা বচন ।
 নাকান্দা নাকান্দা তুমি পিঙ্কহ বসন ॥
 আজ্ঞা দিলো নাগ লৈয়া কৰহ গমন ।
 আজ্ঞা দিয়া সদাশিবে বোলে হৰি হৰি ।
 অকাৰ্ণবে বধা তুমি ওজা ধনস্তুৰী ॥
 আজ্ঞা দিলো যোৱা মাতা ওজাক বধিতে ।
 বাদ সাধি পুনৰপি জীয়াইবা পাচতে ॥
 বাপৰ বচনে পদ্মাৰ তুট্ট ভৈলা মন ।
 উদয় কাল নাগ লৈ কৰিলা গমন ॥

প্ৰণাম কৰিলা পদ্মা বাপৰ চৰণে ।
 নাগ লৈ পদ্মা চলে নগৰ দক্ষিণে ॥
 উদয় কালে বোলে মাও জয় বিষহৰি ।
 ধনন্তৰী ওজাক আমি বধিতে নাপাৰি ॥
 যেহি দিনা ওজা মোক মন্ত্ৰবলে আনে ।
 হয় তোলা বিষ মোৰ টুটিলা পৰাণে ॥
 দুৱাৰ পশ্চিমে আছে ঔষধৰ ঠাই ।
 যাৰ গন্ধে নাগগণ পাতালে লুকাই ॥
 তেতিয়কণে পদ্মাবতী হৰষিত মন ।
 পূৰ্বে মোৰ বৈৰী ওজা বধিবো জীৱন ॥
 পদ্মা বোলে শুনা নেতা কাতৰ নহওঁ ।
 ঔষধ হৰিবো আগে তুমি পাছে যাও ॥
 নেতাক ডাকিয়া বোলে জয় বিষহৰি ।
 ঔষধ হৰণ কৰা গাতী ৰূপ ধৰি ।
 পদ্মাৰ বচন নেতা শুনিয়া শ্ৰবণে ।
 গাতীৰূপে চলে নেতা ওজাৰ ভবনে ॥
 স্নকবি নাৰায়ণ দেবৰ বোড়শ পাচালি ।
 ঔষধ হৰণ বুলি একই লেছাৰি ॥

দিহা—ঔষধ হৰিতে বুলি নেতা গাতীৰূপ ধৰি
 চলি যাই ওজাৰ নগৰী ॥

হৰিত গমনে যাই   খনো খনো ঘাস খাই
 চকু ফুৰাই চতুৰ্দ্দিকে চাই ।
 দুৱাৰৰ দক্ষিণে   যত্ন কৰি সেহি স্থানে
 প্ৰৱন্ধ কৰিয়া সেহি ঠাই ॥
 মায়াৰূপে ঘাস খাই   ঔষধক লাগ পাই
 ডালে মূলে খাইলা উভাৰি ।
 ঔষধ চোবাই খাই   দশো দিশে গন্ধ যাই
 গন্ধ পাইলা ওজা ধনন্তৰী ॥
 হাতত ডং লৈয়া   ধনন্তৰী গৈলা ধাইয়া
 লেজ ভিড়ি দিলেক জৱড ।
 লাগ নাপাইলা যাই   নেতা গৈলা পলাই
 দেখি ওজা কৰে হাহাকাৰ ॥
 মনত বিবাদ কৰি   কান্দে ওজা ধনন্তৰী
 হাতত চৰাইলো নব নিধি ।
 নাৰায়ণ দেবে কয়   স্নকবি বল্লভ হয়
 ধনন্তৰীৰ লাগিলেক বিধি ॥

দিহা—আজু কেনে মুৰলীৰ ধ্বনি এ ঘনে বাজে ॥

ঔষধ হৰিয়া নেতা হৰষিত মন ।
 পদ্মাৰ নিকটে যাই কহে বিবৰণ ॥
 নেতাৰ বচন পদ্মা শুনিয়া শ্ৰবণে ।
 বিবৰ গৰল পদ্মা আনে তেতিয়কণে ॥

ছয় তোলা বিষ দিয়া উদয় কালৰ তৰে ।
 পদ্মাৰ চৰণ নাগে বন্দিলেক শিৰে ॥
 যাস্তু কৰি উদয় কাল কৰিলা গমন ।
 মন দিয়া শুনা কহো ওজাৰ বিবৰণ ॥
 সাত তোলা বিষ দিয়া অন্নক ৰাফিলা ।
 অন্নক ৰাফিয়া ওজা বাহিৰে আসিলা ॥
 অন্ন বাঢ়ি ওজা গৈলা শিষ্যক ডাকিতে ।
 এক গোটা অন্ন তাৰ হৰে আচম্বিতে ॥
 হস্ত ধুই ওজা গৈলা অন্ন খাইবাবে ।
 ঐসন্মুখ কোণাত জেঠি টিকে তিনিবাবে ॥
 কালে ধৰিবেক বাক কি কৰে জীৱনে ।
 উদয় কাল নাগৰ হাতে ওজাৰ মৰণে ॥
 হেনকালে পদ্মাবতী উদয় কাল লৈয়া ।
 ধনন্তৰী ঘৰে পদ্মা প্ৰৱেশিলা গৈয়া ॥
 ঘৰৰ উপৰে পদ্মা নাগৰ লেজে ধৰি ।
 চিয়ানি ফালিয়া নাগক দিলা এৰি ॥
 অন্ন খাই ধনন্তৰী আসিলা সত্বৰে ।
 শূণ্য চাই কামোৰ মাৰিলা ব্ৰহ্মদেবে ॥
 আচম্বিতে ধনন্তৰী চমকি উঠিলা ।
 কিসে খাইলা বুলি ওজা চতুৰ্দ্দিকে চাইলা ॥
 বিষে ব্যথা পাই তৰে ওজা ধনন্তৰী ।
 মায়া কৰিয়া থায়া চলিলা বিষহৰি ॥
 নাৰায়ণ দেবে কয় বোড়শ পাচালি ।
 ওজাৰ ক্ৰন্দন বুলি-একই লেহাৰি ॥

দিহা—কান্দে ওজা ধনন্তরী   ভূমিত বাগবি পক্ষি
পদ্মাবতী চলিল। আমাৰে ।

মৰিব বৰিব জালে   প্রাণক পোষণ মোকে
বিষ ধৰে আমাৰ শৰীৰে ॥

যে বিষ ভক্ষণ মোৰে   দুগ্ধ হেন সম সৰে
হেন বিষ দহে কলৈয়ৰে ।

মুনি শাপ মিছা জুই   জানিলো মই নিশ্চয়
সেহি পাপ ফলিল। আমাৰে ॥

ধনা মনা চলা ধাইয়া   গন্ধমাদনক লৈয়া
আন! গৈয়া জীব সঞ্চাৰিণী ।

সংসাৰে হইলা লাভ   পদ্মাই সাধিলা কাজ
লঘু হোক বেঙ খোৱা কাণী ॥

শুনিয়া গুৰুৰ বাণী   শিষ্যে কৰে কানাকানি
কান্দে সৰে মাথে হাত দিয়া ।

পদ্মা পাতি কপট মায়। বিশ্বাস কথা গৈলা লৈয়া
মায়। পাতি গুৰুক বধিয়া ॥

ওজাৰ চৰণে ধৰি   কান্দে শিষ্য গড়াগড়ি
কান্দিয়া সকলে বোলে বাণী ।

কেন মতে কোথা যাওঁ   কিমতে ওষধ পাওঁ
কোথা পাওঁ জীব সঞ্চাৰিণী ॥

নাৰায়ণ দেবে কয়   স্নকবি বল্লভ হয়
কান্দি কহে ওজাৰ গোচৰে ॥

দিহা—মন ভজ নাৰে হৰিৰ পৰম পদে জপ নাৰে ॥

ধনন্তৰী বোলে শুনা আমাৰ বচন ।
 গন্ধমাদনক দুয়ো কৰহ গমন ॥
 গিৰি গন্ধমাদন সৰ্ব লোকে জানি ।
 তাহাত ঔষধ আছে জীৱ সঞ্চাৰিণী ॥
 নয় শূন্য ধৰে গিৰি অদ্ভুত নিৰ্মাণ ।
 প্ৰথম শূন্যত আছে মহাদেবৰ স্থান ॥
 আৰ শূন্যে উদয় কৰন্ত শশধৰ ।
 আৰ শূন্যে তিন কোটি গন্ধৰ্বৰ ঘৰ ॥
 আৰ শূন্যে আছে তাৰ খৰতৰ নদী ।
 নদীৰ কুলত আছে মৃত্যুৰ ঔষধী ॥
 অস্তি সঞ্চাৰিণী আৰ বিষল্যকৰণি ।
 মৃত্যু সঞ্জীৱনী আৰ জীৱ সঞ্চাৰিণী ॥
 নীল বৰ্ণ ফুল তাৰ পিঙ্গলবৰ্ণ পাতা ।
 হৰিদ্ৰাৰ বৰ্ণ ডাল স্বৰ্ণ বৰ্ণ লতা ॥
 ঔষধ নিচিনা যদি শুনহ বচন ।
 যিমতে চিনিবা ঔষধ শুনা বিবৰণ ॥
 দুই গোটা পোড়া মৎস্য দুই হাতে লৈয়া ।
 প্ৰতি গাছে গাছে মাছ ফুৰিবা চোকাইয়া ॥
 যেহি গাছ পৰশনে বৰ্ঙি উঠে মাছ ।
 ডালে মূলে উভাৰি আনিবা সেহি গাছ ॥
 সেহি গাছ আনা সিদ্ধি হৈবেক আমাৰে ।
 তবে পদ্মাৱতী বাদ সাধিতে নাপাৰে ॥

ধনন্তরী বচন শুনিয়া শিষ্যগণে ।
 পোড়া মৎস্য হাতে লৈ কৰিলা গমনে ॥
 কতো শিষ্যে থাকিলেক ওজাক আরবি ।
 ধনা মনা দুয়ো পৰ্কতক গৈলা লবি ॥
 পৰ্কতক চলি গৈলা পোড়া মৎস্য লৈয়া ।
 প্রতি গাছে গাছে মাছ ফুৰিলা চোরাইয়া ॥
 গাছ পৰশনে বৰ্জিয়া উঠে মাছ ।
 ডালে মূলে উভাৰি আনিলা সেহি গাছ ॥
 ঔষধ পাইয়া ধনা হৰষিত হৈয়া ।
 হেনকালে নেতা কহে পদ্মা আগে গৈয়া ॥
 নেতা বোলে শুনা বৈনয় জয় বিবহৰি ।
 নাসাধিলা বাদ নমৰিলা ধনন্তরী ॥
 ধনা মনা আইলা দুয়ো ঔষধক লৈয়া ।
 বৰ্জিবেক ধনন্তরী সেই ঔষধ পাইয়া ॥
 নেতা বোলে শুনা পদ্মা আমাৰ বচন ।
 কমলাৰ ৰূপ তুমি ধবা এতিক্ষণ ॥
 ধনা মনা নিকতক চলা শীঘ্র কৰি ।
 মায়া কৰি পদ্মা তুমি থহোৱা কবৰী ॥
 গুজৰীৰ তাৰে মই জালোহো অগনি ।
 কান্দিয়া কান্দিয়া ধনাক দেখিবাছা তুমি ॥
 বোলে ধনন্তরী ওজা মোৰ পতি হয় ।
 স্মৰৰ শৰীৰ তাৰ অগনিত হৈলা ক্ষয় ।
 কি কাৰণে ঔষধ বাচা নেহ কি লাগিয়া ।
 মৰিলেক ধনন্তরী ঔষধ পেলাই দিয়া ॥

তোমাত কহিলো বৈনী যত বিবৰণ
 কমলাৰ ৰূপ তুমি ধৰা এতিক্ষণ ॥
 হেন শুনি পদ্মাবতীৰ হৰ্ষিত মন ।
 ক্রন্দন কৰিয়া চলে শোকাৰ্ণৱ মন ॥
 সেহি পথে আইলা ধনা ঔষধক লৈয়া ।
 চিন্তিত তৈলেক ধনা কমলাক দেখিয়া ॥
 ঔষধ হাতে কৰি ধনা আসিলা ত্বৰিতে ।
 কোন তুমি বুলি ধনা লাগিলে পুচিত্তে ॥
 কাহাৰ কুমাৰী তুমি থাকা কোন দেশে ।
 কেমন কাৰণে কান্দা কহাণ্ডে বিশেষে ॥
 বোলে ধনন্তৰী ওজা মোৰ পতি হয় ।
 স্নানৰ শৰীৰ তাৰ অগনিত হৈলা ক্ষয় ॥
 বজ্ৰাঘাত হৈলা যেন ধনা মনাৰ যুগে ।
 নিশব্দ হৈলা ধনা বাক্য নাহি তুগে ॥
 ঔষধ পেলায়া ধনা আসিলা কান্দিয়া ।
 ঔষধক পাই পদ্মা লৈলেক হৰিয়া ॥
 শীঘ্ৰ কৰি ধনা মনা ঘৰে চলি গৈয়া ।
 ছোট মাথা হৈলা ধনা গুৰুক দেখিয়া ॥
 ধনন্তৰী বোলে বাচা ঔষধ আনা এথা ।
 ঔষধ পাইলে গ্ৰাণ বাঁচিবো সৰ্ব্বথা ॥
 ধনা বোলে ঔষধ পালো হৰ্ষিত হৈয়া ।
 হেন কালে এক নাৰী কহিলা কান্দিয়া ॥

বোলে ধনন্তরী ওজা মোৰ পতি হয় ।
 সুন্দৰ শৰীৰ তাৰ অগনিত হৈলা ক্ষয় ॥
 সি কাৰণে আইলো আমি ঔষধ পেলায় ।
 চিহ্নিত হৈলো গুৰু তোমাক দেখিয়া ॥
 ধনন্তরী বোলে ধনা প্ৰমাদ পৰিল ।
 কপট কৰিয়া পদ্মা আমাক চলিল ॥
 ধনন্তরী বোলে ধনা শীঘ্ৰে চলি যোৱা ।
 যথাত পেলাইছা ঔষধ আনহ তুলিয়া ।
 ঔষধ আনিতে ধনা শীঘ্ৰে লব দিলা ।
 পদ্মাই নেতাবতীক কহিতে লাগিল ॥
 নেতা বোলে শুনা বৈনয়ী জয় বিষহৰি ।
 আক বাৰ শিষ্য পঠাইলা ধনন্তরী ॥
 নেতাৰ বচন পদ্মা শুনিয়া শ্ৰবণে ।
 চিলা ৰূপ ধৰি ঔষধ হৰিলা তেখনে ॥
 বিচাৰিয়া ধনা মনা ঔষধ নাপাইলা ।
 আসিয়া ধনা মনা ওজাৰ আগে কৈলা ॥
 ধনা বোলে শুনা গুৰু কহো তোমাৰ ঠাই ।
 বিচাৰি চাহিলো তাত ঔষধ নাপাই ॥
 ধনন্তরী বোলে ধনা শীঘ্ৰে যাহ হাটী ।
 শীঘ্ৰ কৰি আনা গৈয়া সিংহানৰ মাটি ॥
 মাটি আনিবাৰ তৰে ধনা লব দিলা ।
 হুকাৰ মাৰিয়া পদ্মা কুণ্ডল অঞ্জলি ॥

মৃত্তিকা আনিতে ধনা চলে অগ্রয়াসে ।
 তখাত দেখিল। জলে বহু ফেনা ভাসে ॥
 ধনন্তরী বোলে বাপু শীঘ্র যাহ ধনা ।
 শীঘ্র কবি আনা গৈ সেই কুণ্ডর ফেনা ॥
 নেতা বোলে শুনা বৈনয়ী জয় বিঘহরি ।
 আক বাব শিষ্য পঠাইলা ধনন্তরী ॥
 নেতা বোলে শুনা পদ্মা আমাৰ বচন ।
 হংসকপ ধরি ফেনা কবহ তক্ষণ ॥
 হংসকপে পদ্মাবতী সব ফেনা খাইলা ।
 ফেনা নাপাইয়া ধনা জুদা হাতে গৈলা ॥
 নাৰায়ণ দেবে কয় মনসাৰ দাসে ।
 মৰণ জানিয়া ওজা চাৰিলা নিশ্বাসে ॥

দিহা—অনেৰে কান্দে ওজা ধনন্তরী বিবাদ ভাৰিয়া ।
 ছয় কুৰি শিষ্যে কান্দে মাথে হাত দিয়া ॥

কমলাৰ ক্রন্দনে বৃক্ষৰ সৰে পাত ।
 ছয় কুৰি শিষ্যে কান্দে গালে দিয়া হাত ॥
 সাতে পাঞ্চে তুলি ধৰি কাৰে শিষ্যগণে ।
 কাল সৰ্পে খাই আছে মজ্জক ছুত্তনে ॥
 অকাৰণে কাৰা তোৰা বোলে ধনন্তরী ।
 চৰণত ধৰি কান্দে কমলা স্তনবী ॥

কেহো বোলে ঝাঙ্কে মাঝা কমলা জুজবী ।
 সহেলা পাতিয়া বধিলা ধনন্তরী ॥
 যত সর্প বাধিয়াছে ধনন্তরী ওজা ।
 শিষ্য সবে আনিলেক বব বব বোজা ॥
 ক্রোধ কবি শিষ্য সবে সর্পগণ মাঝে ।
 ভোব কাণীৰ বিবাদে আমাৰ গুৰু মাঝে ॥
 দৈবৰ নিৰ্কৰ্ক কেহো খণ্ডাইতে নাপাৰে ।
 আয়ু শেষ হইলে সকল লোক মাঝে ॥
 বজনি প্রভাত ভৈলা ববিব কিবণ ।
 হেনকালে ধনন্তরী তেজিলা জীৱন ॥
 চতুৰ্দ্দিকে বেটি সবে কবয় ক্রন্দন ।
 গোত্র মিত্র বন্ধু আৰ যত জ্ঞাতিগণ ॥
 কোপ কবি কহিতে লাগিলা যত জ্ঞাতি ।
 পোৰা লৈয়া কমলাক ওজাৰ সংহতি ॥
 যেজনে মাৰিয়া থাকে আপোনাৰ পতি ।
 ভূমিত পৰিয়া কেনে কান্দে দিনে ৰাতি ॥
 বৃদ্ধজন সকলে লাগিলা কহিবাবে ।
 সতী কন্যা কমলাক কে পুৰিতে পাৰে ॥
 আমি জানো কপট কৰিলা বিষহৰি ।
 মায়া কবি যুজিলেক নাগৰ ঈশ্বৰী ॥
 কহে দেব নাৰায়ণে মনসাৰ দাসে ।
 প্রহৰে পাচালি পদ কৰিলা প্রকাশে ॥

দিহা—হায়বে বয়নাথ বিনে শৰণ লৈবো কাৰে ।

ধনন্তৰীৰ পুৰোহিত নামে পৰিতাপ ।
 খৰি দিবা লোৱা ওজাক গুৰুৰীৰ তীৰ ॥
 অগক চন্দন কাঠ লোৱা পূৰ্ণ কৰি ।
 গুৰুৰীৰ পাৰে লোৱা ধৰাধৰি কৰি ॥
 ধনন্তৰীক স্নান কৰাইলা গন্ধাজলে ।
 শয়ন কৰালা তাক উত্তৰক শিৰে ।
 নেতা বোলে শুনা পদ্মা আমাৰ বচন ।
 নিশ্চিন্ত হৈ তুমি বৈলা কি কাৰণ ॥
 স্নানৰ শৰীৰ তাৰ অগনিত হৈলা নাশ ।
 তুমি পাৰা বাপৰ স্থানে বৰ অপৰাধ ॥
 নেতাৰ বচন পদ্মা শুনিয়া শ্রবণে ।
 সন্ন্যাসীৰ বেশ পদ্মা ধৰে তেতিয়কণে ॥
 দণ্ড কমণ্ডলু হাতে শিৰে শোভে জটা ।
 গলে কদাৰুৰ মালা কপালত ফোটা ॥
 কটিত কফিন গাৱে ভয় ভুৱণ ।
 কৰে যজ্ঞশালা গাৱে নাহিকে বসন ॥
 তামৰ অঙ্গুৰী হাতে ফটফট কৰে ।
 কৰঙ্গে কফিন দণ্ড কান্ধৰ উপৰে ॥
 মায়া কৰি গৈলা পদ্মা সন্ন্যাসীৰ বেশে ।
 গুৰুৰী সাগৰ পাৰে ভৈলন্ত প্ৰৱেশে ॥
 ডাক দিয়া সন্ন্যাসিনী লাগে কহিবাৰে ।
 উচিত নহয় ধনন্তৰী পুড়িবাৰে ॥

ত্রিভুবনে জানে তাক ধনন্তরী বেজ ।
 কণ্ঠ মধ্যে নাহি চাষে মহামন্ত্র ভেজ ॥
 কলর ভূষক বাঙ্কি দেহতো ভাসাইয়া ।
 যৈতে তৈতে লাগ পাইলে পঠাবো জীয়ায়া ॥
 সন্ন্যাসীর বচনে ওজাক ভাসাইয়া দিলা ।
 ত্রিষাত্রি অশৌচ খাটি সবে শুদ্ধ ভৈলা ॥
 ওজাক ভাসায়া জাতিগণ গৈলা ঘবে ।
 ভাসিয়া চলিলা ওজা গুঞ্জরী সাগরে ॥
 গুঞ্জরী সাগরে ওজা যাইতো ভাসিয়া ।
 ভাটী পাকে নেতাবতী তোলে ধান দিয়া ॥
 পেট গোট ফালি তাক বাখিলা শুকাইয়া ।
 ধনা বাঙ্কসীর ধূষে এষিলা গটায়্যা ॥
 নাৰায়ণ দেবে কয় যোবশ পাচালি ।
 পয়াব প্রবন্ধে পদ একট লেছাৰি ॥

দিহা—ধনন্তরী বধ কবি   কোতুক কবে বিবহিষি
 আনন্দিতে হাসয় মনসা ।

এখনে সাধিলো কাজ   চক্রধর হৈবো লাজ
 আর বাদ নকবে সাহস

মহা জ্ঞান লৈলো তাৰে   ওজা নাই জীয়াবাৰে
 কপট কবি বুদ্ধি কৈলো নাশ ।

কাল পাণ্ডু চলা ধাইয়া   ছয় কুমাৰ আসা খাইয়া
 তবে চান্দো হৈবেক নৈবাশ ॥

শুনিয়া পদ্মাৰ বাণী   পাণ্ডু নাগে বোলে পুনি
 শুনা যাও আমাৰ উত্তৰ ।
 ডাক দিয়া আনা নাগ শীঘ্ৰে আহোক তোমাৰ আগ
 আন সৰ্প আনহ সঙ্গৰ ॥
 মহাপদ্ম মহাশঙ্খ   উৎপল কেউটিয়াৰ বংশ
 ব্রহ্মমুখ আৰু হয় জাল ।
 নাৰায়ণ দেবে কল্প   স্নুৰুবি বজ্জত হয়
 নাগগণ চলিলা সকল ॥

দিহা—অ আবে গঙ্গা হব তাৰিণী ।
 মোকে দয়। কৰা নাৰায়ণী ॥

নেতা বোলে শুনা বৈনয়ী আমাৰ বচন ।
 ডাক দিয়া আনা বৈনয়ী যত নাগগণ ॥
 হয় পুত্র খাইবাক কবহ গমন ।
 তবে চন্দ্রধৰে পূজা কৰে সৰ্ব্বক্ষণ ॥
 নেতাৰ বচনে পদ্মা হৰষিত হৈয়া ।
 নাগক স্মৰণ কৰে ছদ্মৰ মাৰিষী ॥
 পদ্মা নাগ মহাপদ্ম আৰু ব্রহ্মজাল ।
 কাল পাণ্ডু দুই নাগ আৰু উদয় কাল ॥
 অনন্ত তক্ষক তাৰ শিবে শোভে মণি ।
 নাগৰাজ বান্ধুকী আৰু নাগ শিৰোমণি ॥
 গুইয়া গোটুৰ নাগ চলে ধৃতবাঈ ।
 নৈল নৈল নৈল নৈল নৈল নৈল ॥

স্বৰ্গ মৰ্ত্য পাতালত যত নাগ বৈসে ।
 সবে নাগ-চলি আইলা পদ্মাব আদেশে ?
 নাগ দেখি পদ্মাবতীৰ হৰষিত মন ।
 সবে নাগে বন্দে আসি পদ্মাব চৰণ ॥
 পদ্মা বোলে শুনা নাগ শীঘ্ৰে চল যোৱা ।
 চান্দোৰ ছয় কুমাৰক দংশি আসা গৈয়া ॥
 তাক শুনি নাগগণ ভাগে কহিবাবে ।
 কোন নাগ যাইবা লাগে আজ্ঞা দেহ তাৰে ॥
 এত শুনি হৰষিত হৈলা পদ্মাবতী ।
 ছয় নাগ আজ্ঞা পদ্মা দিলা শীঘ্ৰগতি ॥
 ছয় নাগে পদ্মাবতীৰ বন্দিনী চৰণ ।
 চম্পক নগৰ বুলি কৰিলা গমন ॥
 বাজ্যে বাজ্যে চন্দ্ৰধৰ দিয়াছে ঘোষণা ।
 এক সৰ্প মাৰি দিলে লক্ষ তোলা সোণা ॥
 বেজ হৈয়া যাইতে নাৰে চন্দ্ৰধৰৰ ডৰে ।
 গণ্ডকীৰ তীৰত বহিলা নাগবৰে ॥
 ছয়পুত্ৰ চন্দ্ৰধৰৰ কৰাই আছে বিয়া ।
 ছয় পুত্ৰৰ ছয় বধু বাঁৰী কৰ গৈয়া ॥
 কাল পাণ্ডু দুই নাগে ভ্ৰমৰা ৰূপ ধৰি ।
 উৰা দিয়া পৰে গৈয়া ক্ৰীধৰৰ পুৰী ॥
 সুগন্ধ পুষ্পৰ মালা লাগিলা সজ্জিতে ।
 সেহিফলৈ নাগিকাত মাৰিলেক খোটে ॥
 কামোৰ মাৰিয়া নাগ হৈ গৈলা অন্তৰ ।
 লগতে মাৰিলে একে নাগকে ক্ৰীধৰ ॥

পদ্মা নাগ গৈলা ভবে ভাটো কপ ধৰি ।
 উৰা দিয়া পৰে গৈয়া শ্ৰীকৰৰ পুৰী ॥
 মাও বাপ বুলি পক্ষী ডাকিতে লাগিলা ।
 শুনিয়া পক্ষীৰ মাত হাত পাতি লৈলা ॥
 কামোৰ মাৰিয়া পক্ষী হইলা অন্তৰ ।
 দ্বিতীয়ে মৰিল পুত্ৰ নামত শ্ৰীকৰ ॥
 অনন্ত ন গে ভবে মক্ষীকপ ধৰি ।
 উৰা দিয়া পৰে গৈয়া গুণাকৰৰ পুৰী ॥
 ব্ৰহ্মতালু চাই নাগে মাৰিলা কামোৰ ।
 তৃতীয়ে মৰিল পুত্ৰ নামে গুণাকৰ ॥
 মধুকৰ নামে পুত্ৰ পাশাক খেলাই ।
 পিপীলিকা ৰূপে নাগ গৈলা তাৰ ঠাই ॥
 চৰণ চাপিয়া নাগে মাৰিলা কামোৰ ।
 চতুৰ্থে মৰিলা পুত্ৰ নামে মধুকৰ ॥
 দুৰ্গাবৰ নামে পুত্ৰ জলক খেলাই ।
 মায়াকপে জলেশ্বৰ তাৰ কাষে যাই ॥
 চৰণ চাইয়া নাগে মাৰিলা কামোৰ ।
 পঞ্চমে মৰিলা পুত্ৰ নামে দুৰ্গাবৰ ॥
 বংশধৰ নামে পুত্ৰ ঘিলাক খেলাই ।
 শাংখিনী কেউটিয়াই তাক লাগ পাই ॥
 ব্ৰহ্মদ্বাৰ চাই নাগে মাৰিলা কামোৰ ।
 ষষ্ঠেতে মৰিলা পুত্ৰ নামে বংশধৰ ॥
 ছয় পুত্ৰ মৰি চান্দোৰ শূন্য হৈলা পুৰী ।
 চান্দোৰ মন্দিৰে কান্দে সোমাই জ্বলন্তী ॥

আশ্চর্য মুমিষ মাতা বাসুকী ভগিনী ।
 যিবা জনে কবে পূজা খণ্ডয় বিবিধি ॥
 তোমাৰ চৰণে মাতা শত নমস্কাৰ ।
 বঢ়া টুটা দোষ মানে ক্ষমিবা আমাৰ ॥
 স্নকবি নাৰায়ণ দেবৰ মধুৰ সঙ্গীত ।
 পদ্মাবতীৰ চৰণে মজিয়া বোক চিত ॥
 সূৰ্ণে শোভিত কন্যা পৰমা কপসী ।
 কণক বৰ্জিত হয়ে থাকে ঘৰে বসি ॥
 বিধবা দেখিয়া তাক তাৰ নিজ পতি ।
 ক্ৰন্দন কৰয় সদা দেখি সেই সতী ॥

সমাপ্ত ।

১৩১৩ চনৰ স্থাপিত বজনীপ্ৰভা এজেন্সী

(পো: আ: কমাৰকুছি, কামৰূপ)

তলত লিখা কিতাপ আৰু পুথিবিলাক আমালৈ
লিখিলে পাব পাৰিব। ইয়াৰ বাহিৰেও আন সৰু জা
অসমীয়া আৰু বঙালী কিতাপ আছে।

সন্তোষ গণনা	... ১০	অনা মিহলি বড়গীত	... ১২
উষা হৰণ শুকনান্নি	... ১০	ভাউৰা পুৰাণ	... ১০
সংস্কৰী বধ	... ১১/০	পটন্তৰ মালা	... ১০
পুষ্পধাৰী খণ্ড	... ১০	জন্মাষ্টমী	... ১০/০
বিষহৰিষ জন্ম	... ১০	শক্তিশেল উদ্ধাৰ	... ১০
পৰীক্ষিত বধ	... ১০/০	সতী দাহ	...
মংগল বিবাহ	... ১০	কামৰূপীয়া বিয়াৰ গীত	... ১২
সীতা ময়দ্বৰ	... ১০/০	বেকুলাৰ সত্য পৰীক্ষা	...
প্ৰহ্লাদ চৰিত	... ১০	সৰ্দাৰাক মন্ত্ৰ	... ১০
সামন্ত হৰণ	... ১০	চান্দোৰ বাণিজ্য	...
চন্দ্ৰধৰ ডিঙা গঠন	১/০		

বাহাটী নিউ প্ৰেছ—শ্ৰীসোণাৰাম বেজবৰ্ত্তা হুপা হাল।